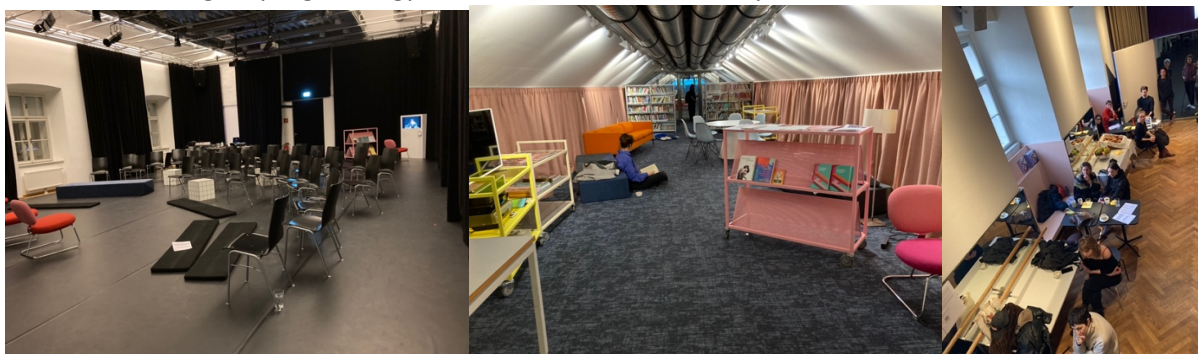

BESZÁMOLÓ

A little bit further down and to the side - TQW Winter School 2023. január 13-15.

A három napos programsorozat tematikája a nyugat-európai kulturális nézőponthoz képest periférián lévő, déli, keleti és mediterrán térség táncjelenségei köré szerveződött. Különböző formák keretezték az egyes bemutatkozásokat. Délelőtt egy 3 órás workshop. Délután egy konferencia-szerű szimpózium, 3 előadóval, melyek műfajilag változatosak voltak: a sima ppt-s kutatási beszámólótól a különböző mértékben performatív elemeket is tartalmazó előadásokig. Az esti sávban pedig egy hosszabb esemény: beszélgetés, lecture performance történt.

Ezek mellett volt pár folyamatos szatelit-program – minden a Tanzquartier Wien-ben kapott helyet. Három – elképesztően jól felszerelt táncstúdió, büfé-előtér, könyvtár. A résztvevők – nagyjából 30-50 ember – magja maguk a meghívott előadókból állt. Az egyes programokhoz mindig jöttek helyi érdeklődők. Az egész program ingyenes volt és bárki számára nyitott.

Részletes programleírás: <https://tqw.at/en/event/winter-school-2023/>

A Téli Iskola előadásait – a geopolitikai fókuszú tematikai válogatás miatt – többnyire identitáspolitikai megközelítések jellemezték. A kutatások a táncjelenségek társadalmi, politikai, kulturális kontextusáról szóltak, és a tánc identitásképző, formáló erejéről. Jellemzően a kutatási módszerek terén a személyes részvétel, gyakorlat, tapasztalat, terepmunka és az akadémikus kutatói módszertanok (történeti, esztétikai, filozófiai, antropológiai...), megközelítések fúzionáltak.

SAKMAI KERET

A program része annak a folyamatnak, amit 2021-ben Anna Leon a TQW munkatársa kezdeményezett. A TQW egy új feladatkört alakított ki: az elméleti programok szervezését, és Annát vették fel erre, 5 éves szerződéssel. A TQW-ben megvalósuló sorozat keretében rendszeresen vannak kutatási beszámolók, előadások, beszélgetések olyan művészekkel, kutatókkal, akik a tánc területén végeznek kutatásokat. Anna egyik törekvése, hogy a Bécs körüli („wider local”) kelet-európai, dél-európai, mediterrán területeken élő vagy onnan származó kutatókat is megszólítsa. Ilyen platformként indult 2021 októberében egy havi rendszerességű online találkozás-sorozat, mindenféle formai vagy tematikai kötöttségtől mentesen. Egyszerűen az ismerkedés, kapcsolatépítés terepe. Én magam Szemessy Kinga révén kapcsolódtam be ebbe a csoportba. És ennek révén szereztem tudomást a Winter School-ról is.

VÁRAKOZÁSOM

A BKTF-en ebben a tanévben kezdtem el a „Dance Studies” tantárgy oktatását a kortárstánc BA szakon. A szak képzési koncepciójának központi elve a gyakorlat és elmélet integrált oktatása, amit igyekszünk a képzés valamennyi szintjén megvalósítani, úgy tantárgyi mint kurrikulum szinten. A Winter School programja két aspektusból is érdekesnek ígérkezett számomra: egyrészt, hogy milyen módszertani megoldásokat tapasztalhatok meg az elmélet és gyakorlat összekapcsolására. Másrészről pedig kaphatok egy képet a (Bécsből nézve) kurrens táncutatási, művészeti területekről.

A teljesség igénye nélkül pár mondatban a számomra érdekes eseményekről:

Workshopok

Sevi Bayraktar: *Diaspora temporalities – gathering through dispersing* More

A kutatás a török és kurd néptáncok szerepét vizsgálja a törökországi politikai mozgalmak utcai tüntetések során. Amerikai egyetemi képzésből ment terepgyakorlatra Törökországba. A politikai aktivisták könnyen megtanulható, kör- vagy lánc táncokba invitálják a tüntetőket. A táncok jellemzői: repetitív struktúra, ritmikailag változatos (7 vagy 10 számolásos is lehet) ezért nagy koncentrációt igényel az elsajátítás, de a magas ismétlésszám miatt könnyen megtapasztalható, hogy a kitartás sikert hozhat. Különböző kézfogásokkal kapcsolódnak egymáshoz a résztvevők, ami segíti az egyéneket a ritmus és a tempó összehangolásában. A láncforma esetében a szabadon választható útvonal, és kipróbálható a vezetői szerep. A közös fizikai élmény: ez mozgásbeli összhang és közös erő, az állóképesség megélése hozzájárul a politikai közösség erősödéséhez, az összefogás, a közösséghez tartozás élményéhez. Fontos aspektus, hogy ezek az állami kultúrpolitika által nem kanonizált néptáncok (pl. kurd), tehát önmagában ezek megjelenítése már egy politikai kiállítás valamilyen identitáspolitikai kérdésben.

A workshop során Sevi beszélt a kutatásáról és tanított 3 táncformát is.

Sevi Kölnben tanít alapvetően teoretikus órát, de azon van hogy az elméleti és gyakorlati munkát összefűzze. Négy éves BA képzés 4. évfolyamán van egy kutatás-jellegű óra (erre MA szakosok is járnak). Olvasnak szöveget, pl. dance and politics témában, beszélnek róla, aztán stúdiómunkát végeznek, ahol koreográfiai koncepciót alakítanak ki csoportokban, és után írásban egy egyoldalas statement-et kell leadni. Használja Liz Lerman critical response módszerét a visszajelzéshez.

Alsóbb évfolyamon táncelemzés, tánc történet órák vannak.

Az érintés az utóbbi években érzékeny területté vált, több transznemű diák is van, és ők különösen érzékenyek az érintések minőségére. Hívtak egy profi érintésszakértőt, egy dominát, aki workshopot tartott a diákoknak és a tanároknak is, melynek lényege a beleegyezés és a nemet mondás gyakorlása, kifejezése egy hierarchikus helyzetben is.

Olia Sosnovskaya: *Reading is a gesture* More

A workshop témája számomra eléggé tág, körvonalazatlan volt. Módszertani sokszínűsége viszont nagyon tanulságos. A 3 óra alatt egymást váltogatták — néha élesen — a különböző formák, feladatok. Pl. Egy Lepecki szövegrészlet közös olvasása kivetítőről, sétálva, mindig egy ember egy mondatot, majd a következő mindig az előző mondatot és egy újat olvas föl hangosan. Pl. Magunkban olvasva hangosan kimondjuk az általunk fontosnak tartott részeket, fogalmakat, ami egy sokrétű hangkörnyezetet hoz létre. Pl. idézzünk fel egy eseményt, amikor másokkal együtt mozgunk. Egy jól vezetett folyamat során ebből is egy mozgáskórus alakul ki. A beszélgetések, reflektálások organikusan alakultak ki a gyakorlatokra reflektálva. Olia attitűdje szokatlanul előíró-módozatú volt. Nem kért, nem érdeklődött, hogy vagyunk, hanem kijelentett, adta a feladatokat, végigvitt az eltervezett folyamaton. Én ezt úgy értettem, hogy azért nem kért folyamatosan megerősítést a résztvevők szándékairól, mert a jelenlétünkkel kifejeztük az együttműködési szándékunkat.

Kinga Szemessy, Domokos Kovács: *Inside* More

A freeSZFE mozgalom kialakulását és működését mutatták be. Beszélve a politikai körülményekről, de leginkább, hogy milyen akciók jöttek létre: ezeket a gyakorlatban is behozták. Pl. az épület őrzése vakrandi vagy némán állás formájában. Pl. népszámlálási törvény mintájára egy kitalált népmérési törvényre kellett reagálni csoportban, alkalmazva a freeSZFE fórum során használt jelzéseket és szabályokat.

A szimpózium programjai közül

Maria Kardash (Masha): Self-exoticism and post-soviet femininity How USSR dance politics influenced fusion belly dance in Ukraine

Kutatásában – résztvevő megfigyelőként, a hastáncos közösség aktív tagjaként – arra keresi a választ, hogy vajon miért lett ilyen népszerű ez hangsúlyosan feminim, a szexualitás kifejezésére is alkalmas, a táncost egzotikusnak megjelenítő táncforma a szovjet rendszer utáni időkben. A hastáncnak nem az fősodorbéli, hanem a korábban törzsinek, ma inkább fúziósnek nevezett formáját gyakorolja, ami a hip-hop kultúrát oltja bele az egzotikus kultúráként átvett hastáncba. Saját maguk által készített jelmezek, maszkok és koreográfiák az egyén női identitásának megerősítéséhez járul hozzá, egyfajta szerepjátszóként. Gyakran ijesztő, erőt sugárzó démonokként, szellemekként jelenítik meg magukat. Mása arról beszélt, hogy az ebben a mikrokulturális közegben megélt női énkép éles ellentétben áll a szovjet társadalom teljesen aszexuális női testképével, amelyek propaganda-plakátokon láthatók (lásd traktoros lányok). Feltételezése szerint a sok évtized alatt meg nem élt nőiség kifejezésének igénye miatt lett népszerű ez a táncforma.

Ivana Pilić & Myassa Kraitt: Contemporary grammars of disorientation A pluralistic engagement in knowledge systems

Myassa <https://cba.fro.at/585267> antropológus, aktivistaként az intézményes erőszakmentesség ellen, antirasszista és feminista szólal fel (arab női kutatóként), előadóként a tánc, performansz és rap metszéspontján teszi mindezt. Előadói alteregója a „KDM Königin der Macht”, mely a drug queen és a rap kultúrába ágyaz erős politikai szövegeket – német nyelven. A szimpóziumon is ezt az alteregót mutatta be – ez volt a performansz rész, a lecture-t pedig Ivana hozta. Inkább művészi-politikai kiáltványt adtak elő, amihez nehéz volt érdemben hozzászólni, párbeszédbe kerülni vele.

<https://www.wuk.at/programm/kdm-mamageddon/>

Ana Lessing Menjibar táncos, Isabel Gatzke dramaturg: Third Skin: A dialogue in/on transformation

Egy készülő előadáshoz (Third Skin, 2023 October) végzett kutatást és a korábbi művészeti munkákat mutattak be. Ana a saját családjának a Franco-érát ellenállóként megélt tapasztalatait kutatja. Az előadás egy autofiktív performansz lesz, melynek központi témája a közösségi és egyéni sérülések. Formanyelvében a flamencot dekonstruálva, a kortárs performanszművészet és a hangművészet eszköztárát használja. <https://www.analessingmenjibar.com/show-your-wound>

Evgenija Filova: Unsettling Antigypsyism – Gazing at / Thinking with The Arts

A roma művészek helyzetét kutatja. Példái:

Azis, bolgár énekes <https://www.youtube.com/watch?v=BplsGX5eLLo>

Giuvlipen, román feminista színházi csoport <https://giuvlipen.com>

Selma Selman <https://www.selmanselma.com>

European Roma Institute for Arts and Culture <https://eriac.org>

Romamoma <https://eriac.org/what-is-romamoma/>

RomArchive <https://www.romarchive.eu/en/>

Roma Armea <https://www.gorki.de/en/roma-armea>

Sasha Portyannikova: Early Soviet Dance. Card game

Kutatása a moszkvai Művészeti Akadémia Koreográfiai Intézetének 1923-1929 közötti (Koreológiai Laboratórium) jegyzőkönyveit dolgozza fel melyek a havonta (vagy hetente?!) megrendezésre kerülő szakmai ankétok leíratait tartalmazzák, melyben táncszakmai kérdéseket vitatnak meg a korszak koreográfusai, tánckutatói, szakemberei. Egyrészt kutatótársával kiadtak egy könyvet a dokumentumokból (egyelőre orosz nyelven, de készül a fordítás: Manual for the Practical Use of a Dance Archive: Experiments on Choreology, or Where the Soviet Gesture Has Led Us.

<https://www.sashaportyannikova.com/soviet-gesture>

A kutatás anyagaiból egy kártyajátékot készítettek, ezt próbáltuk ki. A játék során a jegyzőkönyvek alapján idézeteket, koreográfiai koncepciókat ismerünk meg és használunk kreatívan: egy meggyőző, érvelő felszólalást kell alkotni – az ankét műfajában. Olyan érzés volt, hogy a semmiről, nagyon kevés háttértudással, de valamennyi szakmai kompetenciával és retorikai, előadásbeli eszközökkel hogyan jön létre egy mégis szakmai(nak tűnő) beszéd.

ESTI SÁV

Steriani Tsintziloni & Rok Vevar: 'Cold-War' era cultural policies on dance and performance on either side of the Iron Curtain More

Ez egy tánc történeti témájú beszélgetés volt: az 1989 előtti időszak szlovén (ex-jugoszláv) és görög közegbe importált nyugati vendégjátékokról, a vendégjátékok kultúrpolitikai céljairól, finanszírozásáról.

Rok Vevar maga a szlovén táncarchívum: <http://www.mg-lj.si/en/exhibitions/2288/the-temporary-slovenian-dance-archive-rok-vevar/> ide még elmennék megnézni.

Mariem Guellouz: Looking for my belly. A postcolonial performance-lecture on „belly dance“ More

A három nap legkiemelkedőbb eseménye, élménye volt.

Egy lecture performance, melynek a performatív része a story telling műfajában történt.

A lecture pedig az arab táncok történetének kritikai (feminista és posztkoloniális) bemutatásáról szólt.

Olyan fogalmak jelentését tekinti át, mint a hastánc (megtudjuk, hogy nincs ilyen szó az arab nyelvekben, de még csak a kilátszó has sem jellemző az arab táncokra), az észak-afrikai táncok, a kortárs arab tánc (aminek nyugaton a jelentése kb. kortárstánc, amit arabok táncolnak, észak-afrikában pedig olyan arab tánc, ami a kortárs arab kultúrához tartozik). Az előadásban az arab táncok kapcsán megismerjük a nyugati hódítók, az őslakosok (ebből nagyon kevés van), és a kortárstáncosok nézőpontját is.

Mariem Párizsban él, nyelvész. Családjában, Tunéziában tanult arab táncokat, amit ma is gyakorol. Az előadásban is táncolt egy keveset, de meggyőzőn. <https://www.cerlis.eu/team-view/guellouz-mariem/>

Ezt a lecture performanszot erre az alkalomra készítette, de szívesen mutatná be más helyszíneken is. Nagyon kedves, nyitott és szelíd személyiség – mindez az előadásában is erősen jelen van. Ugyanakkor komoly tudományos kutatás áll a bemutatott diskurzusok háttérében. Küldetésének tekinti, hogy az elért tudományos eredményeket közérthető formában (is), szélesebb közönségnek elérhetővé tegye – ezért találta ki a performansz formát ehhez a témához.

Ulduz Ahmadzadeh & Maria Vlachou: Dance immemorial More

Ulduz iráni származású koreográfus.

<https://atashworks.com/2021/12/09/ulduz-ahmadzadeh-bio/>

Legutóbbi koreográfiája a TARAB -alkotási, kutatási háttérét mutatta be <https://atashworks.com/2022/11/09/tarab-طرب/>

Arab táncformákból kiindulva egy kortárs rituális, erősen fizikális táncelőadás jött létre.

Köszönöm a Budapest Kortárstánc Főiskola és az Erasmus+ program támogatását!

Budapest, 2023. január 28.

Péter Petra